

GEWONE ZITTING 2021-2022

12 OKTOBER 2021

BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE

**tot wijziging van artikel 30 van de
ordonnantie van 29 november 2018 op de
begraafplaatsen en de lijkbezorging**

(ingediend door mevrouw Françoise SCHEPMANS (F),
mevrouw Bianca DEBAETS (N) en de heer Pierre
KOMPANY (F))

Toelichting

De laatste decennia zien we dat steeds meer mensen, vóór hun overlijden, voor crematie kiezen in de plaats van een begrafenis. Dit is een ontwikkeling die te zien is op onze begraafplaatsen, waar columbariums zijn en plaatsen bestemd voor de asuitstrooiing.

Maar de asbewaring van de urnen roept soms vragen of zelfs onbegrip op. Om de geest van de wetgeving op dit gebied te begrijpen, moet men de evolutie ervan bekijken.

Vóór 30 december 2001 bepaalde de wet van 20 juli 1971 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging dat de assen van de overledene op het daartoe bestemde grasveld van de begraafplaats mochten worden uitgestrooid; in een columbarium mochten worden bewaard; op de begraafplaats mochten worden begraven; op zee mochten worden uitgestrooid in de territoriale wateren.

Om tegemoet te komen aan de vraag van een groeiend aantal families om over de grafurne te beschikken, zijn er, via een koninklijk besluit, per 30 december 2001 nieuwe bepalingen toegevoegd. Zo kunnen, indien de overledene vóór zijn overlijden schriftelijk te kennen heeft gegeven dat hij dat wenst, of op verzoek van de ouders van de overledene in het geval van een minderjarige, de assen van de overledene nu ook: op een andere plaats dan de begraafplaats worden uitgestrooid; op een andere plaats dan de begraafplaats worden begraven; op een andere plaats dan

SESSION ORDINAIRE 2021-2022

12 OCTOBRE 2021

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

PROPOSITION D'ORDONNANCE

**modifiant l'article 30 de l'ordonnance du
29 novembre 2018 sur
les funérailles et sépultures**

(déposée par Mmes Françoise SCHEPMANS (F),
Bianca DEBAETS (N) et M. Pierre KOMPANY (F))

Développements

Nous observons, ces dernières décennies, que de plus en plus de personnes optent, avant leur décès, pour l'incinération plutôt que l'enterrement. C'est une évolution qui se voit dans nos cimetières qui comptent des columbariums et des espaces de dispersion des cendres.

Toutefois, la question de la conservation des cendres des urnes suscite parfois des interrogations, voire des incompréhensions. Il est nécessaire, pour comprendre l'esprit de la législation en la matière, de se pencher sur son évolution.

Avant le 30 décembre 2001, la loi du 20 juillet 1971 sur les funérailles et sépultures prévoyait que les cendres du défunt pouvaient être dispersées sur la pelouse du cimetière prévue à cet effet; être conservées au cimetière dans un columbarium; être inhumées au cimetière; être dispersées en mer dans les eaux territoriales.

Face à la demande exprimée par un nombre croissant de familles de disposer de l'urne funéraire, de nouvelles dispositions ont été ajoutées, à partir du 30 décembre 2001, via un arrêté royal. Ainsi, si le défunt a exprimé sa volonté par écrit avant son décès ou à la demande des parents de celui-ci s'il s'agit d'un mineur d'âge, les cendres du défunt peuvent désormais également: être dispersées à un endroit autre que le cimetière; être inhumées à un endroit autre que le cimetière; être conservées dans une urne à un endroit autre que le cimetière. S'il est mis fin à la

de begraafplaats in een urne worden bewaard. Als de assen niet meer op een andere plaats dan de begraafplaats worden bewaard (vb. het ouderlijk huis), worden ze ofwel overgebracht naar een begraafplaats om er begraven te worden, ofwel bijgezet in een columbarium, ofwel uitgestrooid op de daarvoor bestemde plaatsen.

Sinds 1 januari 2002 is de bevoegdheid voor begraafplaatsen en lijkbezorging overgedragen aan de Gewesten, die het accent wilden leggen op de keuzevrijheid van de families.

In eerste instantie met de ordonnantie van 3 februari 2011, waarbij de schriftelijke verplichting werd afgeschaft om een door een overledene achtergelaten schriftelijk document te hebben waaruit blijkt dat hij toestemming heeft gegeven om zijn assen buiten een begraafplaats te bewaren. Voortaan mogen de assen van een overledene op elke plaats worden bewaard, tenzij de overledene bij leven uitdrukkelijk bezwaar heeft gemaakt tegen de mogelijkheid om de assen buiten een begraafplaats te bewaren. Bovendien kan een deel van de assen onder bepaalde voorwaarden aan de nabestaanden worden gegeven.

In tweede instantie met de ordonnantie van 29 november 2018, waarin nieuwe methoden van lijkbezorging zijn opgenomen, meer rekening wordt gehouden met begrafenisrituelen die verband houden met erkende godsdienstige en levensbeschouwelijke overtuigingen, en gemeenten de mogelijkheid krijgen zones af te bakenen, andere dan de begraafplaats, waar de assen van gecremeerde lichamen mogen worden uitgestrooid, om redenen van de nabijheid van natuur.

Maar ondanks de vooruitgang die is geboekt om beter aan de verwachtingen van de Brusselaars te voldoen, biedt de ordonnantie geen oplossing voor een probleem dat in de praktijk is gerezen : de wens van sommige families om de urne met de assen van een geliefde die op een begraafplaats wordt bewaard, terug te krijgen.

Volgens de ordonnantie van 29 november 2018 wordt de keuze om een urne op een begraafplaats te bewaren, die op het moment van de begrafenis wordt uitgesproken door de « familie », de « persoon bevoegd om in de lijkbezorging te voorzien » of de « nabestaanden », namelijk als definitief beschouwd. Het is voor een familie niet meer mogelijk om een urne die begraven is of in een columbarium geplaatst is, terug te halen.

Omgekeerd kan een familie die er aanvankelijk voor gekozen heeft een urne elders dan op de begraafplaats te bewaren, later besluiten de urne naar een begraafplaats over te brengen.

Deze dubbele behandeling is moeilijk te begrijpen voor de families, die soms niet goed geïnformeerd zijn voordat zij hun beslissing nemen, of in een toestand van emotionele shock verkeren door het verlies van een geliefde.

conservation des cendres à un endroit autre que le cimetière (par exemple le domicile de la famille), les cendres sont soit transférées dans un cimetière pour y être inhumées, soit placées dans un columbarium, soit encore dispersées sur les espaces prévus à cet effet.

Depuis le 1er janvier 2002, la compétence en matière de funérailles et de sépultures est passée dans le giron des Régions qui ont voulu mettre l'accent sur le choix des familles.

Dans un premier temps, avec l'ordonnance du 3 février 2011 qui a supprimé l'obligation écrite de disposer d'un document écrit, laissé par une personne décédée, certifiant son autorisation pour la conservation de ses cendres en dehors de l'enceinte d'un cimetière. Dorénavant, les cendres d'un défunt peuvent être conservées en tout lieu, sauf si celui-là s'est, de son vivant, expressément opposé à la possibilité de conservation des cendres en dehors d'un cimetière. Par ailleurs, une fraction des cendres peut être remise aux proches sous certaines conditions.

Dans un deuxième temps, avec l'ordonnance du 29 novembre 2018 qui comprend les nouveaux modes de funérailles, une meilleure prise en compte de rites funéraires liés à des convictions religieuses et philosophiques reconnues, ainsi que la possibilité pour les communes de délimiter des zones, autres que le cimetière, où les cendres des corps incinérés peuvent être dispersées, et ce dans un souci de proximité avec la nature.

Toutefois, malgré les avancées dans l'optique de mieux répondre aux attentes des Bruxellois, l'ordonnance ne règle pas une question apparue dans la pratique : le souhait de certaines familles de récupérer l'urne contenant les cendres d'un proche conservée dans un cimetière.

En effet, suivant l'ordonnance du 29 novembre 2018, le choix de conserver une urne dans un cimetière, exprimé au moment des funérailles par la « famille », « la personne qualifiée pour pourvoir aux funérailles » ou encore les « proches », est considéré comme définitif. Il n'est plus possible pour une famille de récupérer une urne enterrée ou placée dans un columbarium.

À l'inverse, une famille, ayant opté initialement de conserver une urne ailleurs qu'au cimetière, peut décider, par la suite, de la transférer dans un cimetière.

Ce double traitement est difficilement compréhensible pour les familles qui sont parfois mal informées avant de prendre leur décision ou dans un état de choc émotionnel dû à la perte d'un être cher.

Deze keuzes zijn delicaat en vergen vaak tijd om na te denken. Daarom zou het aangewezen zijn een familie na een periode van vijf jaar toe te staan om een urne die oorspronkelijk op een begraafplaats was bewaard, terug te halen.

Commentaar bij de artikelen

Artikel 1

Deze bepaling behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Er dient een paragraaf 5 te worden toegevoegd aan artikel 30 van de ordonnantie van 29 november 2018 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging. Deze bepaling maakt het mogelijk voor de nabestaanden van een overledene om de urne met de assen die op een begraafplaats wordt bewaard, na een periode van vijf jaar terug te halen, zelfs als zij aanvankelijk de keuze hadden gemaakt om de assen op de begraafplaats te bewaren. De kosten voor de overhandiging van de urne komen ten laste van de nabestaanden.

Ces choix sont délicats et nécessitent souvent un temps de réflexion. Raison pour laquelle il conviendrait d'autoriser, au terme d'un délai de cinq ans, une famille à récupérer une urne conservée initialement dans un cimetière.

Commentaire des articles

Article 1er

Cette disposition n'appelle pas de commentaire.

Article 2

Il y a lieu d'ajouter un paragraphe 5 à l'article 30 de l'ordonnance du 29 novembre 2018 sur les funérailles et sépultures. Cette disposition permet aux proches d'un défunt de récupérer l'urne contenant les cendres, conservée au cimetière, au terme d'une période de cinq ans même si, initialement, ils avaient exprimé le choix d'une conservation au cimetière. Les frais liés à la remise de l'urne sont à charge des proches.

Françoise SCHEPMANS (F)
Bianca DEBAETS (N)
Pierre KOMPANY (F)

VOORSTEL VAN ORDONNANTIE**tot wijziging van artikel 30 van de
ordonnantie van 29 november 2018 op de
begraafplaatsen en de lijkbezorging***Artikel 1*

Deze ordonnantie regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 39 van de Grondwet.

Artikel 2

Aan artikel 30 van de ordonnantie van 29 november 2018 op de begraafplaatsen en de lijkbezorging wordt een paragraaf 5 toegevoegd, luidend als volgt :

« § 5. – Voor het bewaren van de urnen op een begraafplaats, door begraving of in het columbarium, wordt voorzien in een termijn van vijf jaar, na afloop waarvan de nabestaanden of rechthebbenden de mogelijkheid hebben om de ambtenaar van de burgerlijke stand of de speciaal hiervoor gemachtigde beambten te verzoeken een urne terug te krijgen, teneinde de assen op een andere plaats dan de begraafplaats te bewaren. De persoon die de assen in ontvangst neemt, is verantwoordelijk voor de naleving van de bepalingen voorzien in § 2, 3°. De kosten in verband met deze teruggave komen ten laste van de persoon die het verzoek indient. ».

PROPOSITION D'ORDONNANCE**modifiant l'article 30 de l'ordonnance du
29 novembre 2018 sur
les funérailles et sépultures***Article 1er*

La présente ordonnance règle une matière visée à l'article 39 de la Constitution.

Article 2

À l'article 30 de l'ordonnance du 29 novembre 2018 sur les funérailles et sépultures, il est ajouté un paragraphe 5, énoncé comme suit :

« § 5. – En cas de conservation des urnes dans l'enceinte d'un cimetière, par inhumation ou au columbarium, il est prévu un délai de cinq ans au terme duquel les proches ou ayants droit ont la possibilité de demander, auprès de l'officier de l'état civil ou des agents spécialement mandatés à cette fin, la récupération d'une urne afin d'assurer la conservation des cendres dans un endroit autre que le cimetière. La personne qui prend réception des cendres est responsable du respect des dispositions, conformément à celles prévues au § 2, 3°. Les frais liés à cette opération de restitution sont à charge de la personne qui effectue la demande. ».

Françoise SCHEPMANS (F)
Bianca DEBAETS (N)
Pierre KOMPANY (F)